קיא: שני דייני פרק שלשה עשר כתובות

עין משפט
נר מצוה

עד א מרי פ"ט מהל' כלאים הל' ד סמג לאוין רפז טוש"ע י"ד סימן לז סעיף ו וט:

תורה אור השלם

1. מתים בל יחיו רפאים בל יקמו לכן פקדת ותשמידם ותאבד כל זכר למו: ישעיה כו יד
2. יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שכני עפר כי טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל: ישעיה כו יט
3. ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום: דברים ד ד
4. כי יי אלהיך אש אכלה הוא אל קנא: דברים ד כד
5. לאהבה את יי אלהיך לשמע בקלו ולדבקה בו כי הוא חייך וארך ימיך לשבת על האדמה אשר נשבע יי לאבתיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם: דברים ל כ
6. יהי פסת בר בארץ בראש הרים ירעש כלבנון פריו ויצצו מעיר כעשב הארץ: תהלים עב טז
7. וגנותי אל העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי: מלכים ב יט לד
8. חמאת בקר וחלב צאן עם חלב כרים ואילים בני בשן ועתודים עם חלב כליות חטה ודם ענב תשתה חמר: דברים לב יד
9. אסרי לגפן עירו ולשרקה בני אתנו כבס ביין לבשו ובדם ענבים סותו: בראשית מט יא
10. חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב: בראשית מט יב

מסורת הש"ס

שאין כה סמיכה. כמו במטות או בקתדרלות יש סמיכה בספסלין וכסאות אין סמיכה: **אין מרביעין עליה לא סוס ולא חמור.** מספקא ליה לי מושטין לזרע האב לי לא הלכך אפי' היא בת ממורה נקבה אין מרביעין עליה חמור שמא מושטין לזרע האב ומגלא מרביע בלאים. ורבנן פליגי עליה ואמרי אין מושטין לזרע האב ואם בת סוסיא היא מרביעין עליה סוס ואם בת ממורה היא מרביעין עליה חמור. הכי איתא בפרק אומו ואת בנו [חולין עט.]: **רפאים כל יקומו.** מ"מרפה עצמו מדברי תורה: **וארץ רפאים תפיל.** ואדרבה לרפאים תפיל: **מלאתי לבית מקנה.** יהנו לתלמידי חכמים מנכסיהם: **הטושה פרקמטיא.** מתעסק בממון ת"ח כדי להגיע לידם שכר והם פנויין לעסוק בתורה ע"י אלו וכתיב חיים כולכם היום ע"י דיבוקן של תלמידי חכמים יזכו לחיות: **גלוסקאות וכלי מילת.** דרוש פסת בר לשון פיסת היד שהיא רחבה ודקה לא משכחת אלא פת אפויה. וכלי מילת דרוש פסת לשון כתונת פסיס: **שפמר.** לשון חומר דקל: **קינן בלפת.** ניקב כו עד שעשה לידמו כתוכו ואעפ"כ שקלו את המותר שעיס ליטרין: **נפשת.** נגדל אחד מהן מן הקלח: **והיינו עוליס כמולה.** לנקט עליו העליונים: **ודס ענב תשפה.** מתוך הענבה תשתהו ולא תעטרך לדולכו: **חומר.** כור והוא תלשים סאין: **גרבי.** סאה: **אין לך כל אילן סרק.** שלא יעשה פרי: **אין בו יין.** אין בו ליחלוח בפרי: **פוסה.** לשון הסתה שהיין מסית את השכור: **רמוז לי בעיניך.** ותתרגם לשון שחוק וממון. חוך לי בעיניס שלך וטוב לי מיין כשתראני פניס לשוחות ושוחקות: **ואחוי לי שיניך.** אף זו לשון שחוק שהשוחק שיניו נגלין: **איפגר.** לשון בטול: **דלית.** כרס המודל על גבי כלונסות. טרילי"ה בלע"ז: **הוה עכדא עפי.** שהרי ראית שבכל יום היין מתמעט מן המשכולות וזהו עונש הבטול: **קדמאי בגשף.** קודם עמוד השחר: והוה

בלבושיהן. משמע בלבושיהן שנקברו דהיינו תכריכין אבל בירושלמי דהוטשא אמר רבי לבניו מעטו בתכריכין שעתידין לדיקים שיעמדו בלבושיהן משמע מעטו בתכריכין שעתידין לדיקים שלא יעמדו בתכריכין אלא בלבושיהן מחיים: מגשק

שאין בה סמיכה עמידה שיש בה סמיכה נוחה הימנה וכן אמרו יצחק ושמעון ואושעיא אמרו דבר אחד הלכה כר' יהודה בפרדות [6]דתניא רבי יהודה אומר [8]פרדה שתבעה אין מרביעין עליה לא סוס ולא חמור אלא מינה אמר רב נחמן בר יצחק יצחק זה רבי יצחק נפחא שמעון זה ר"ש בן פזי ואמרי לה ר"ל אושעיא זה רבי אושעיא ברבי אמר ר' אלעזר עמי הארצות אינן חיים שנאמר [1]מתים בל יחיו וגו' תניא נמי הכי מתים בל יחיו יכול לכל ת"ל רפאים בל יקומו במרפה עצמו מדברי תורה הכתוב מדבר א"ל ר' יוחנן [2]לא ניחא למרייהו דאמרת להו הכי ההוא במרפה עצמו לעבודת כוכבים הוא דכתיב א"ל מקרא אחר אני דורש דכתיב [3]כי טל אורות טליך וארץ רפאים תפיל כל המשתמש באור תורה אור תורה מחייהו וכל שאין משתמש באור תורה אין אור תורה מחייהו כיון דחזייה דקמצטער א"ל רבי מצאתי להן תקנה מן התורה [4]ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום וכי אפשר לדבוקי בשכינה והכתיב [5]כי ה' אלהיך אש אוכלה אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם והעושה [6]פרקמטיא לתלמידי חכמים [7]והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה כיוצא בדבר אתה אומר [8]לאהבה את ה' אלהיך ולדבקה בו וכי אפשר לאדם לידבק בשכינה אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה א"ר חייא בר יוסף עתידין צדיקים שמבצבצין ועולין בירושלים שנאמר [9]ויציצו מעיר כעשב הארץ ואין עיר אלא ירושלים שנאמר [10]וגנותי אל העיר הזאת וא"ר חייא בר יוסף עתידים צדיקים שיעמדו במלבושיהן [11]ק"ו מחטה מה [12]חטה שנקברה ערומה יוצאה בכמה לבושין צדיקים שנקברו בלבושיהן על אחת כמה וכמה וא"ר חייא בר יוסף [13]עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת שנאמר [14]יהי פסת בר בארץ ת"ר יהי פסת בר בארץ בראש הרים אמרו עתידה חטה שתתמר כדקל ועולה בראש הרים ושמא תאמר יש צער לקוצרה תלמוד לומר [15]ירעש כלבנון פריו הקב"ה מביא רוח מבית גנזיו ומנשבה עליה ומשרה את סלתה ואדם יוצא לשדה ומביא מלא פיסת ידו וממנה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו [16]עם חלב כליות חטה אמרו עתידה חטה שתהא כשתי כליות של שור הגדול ואל תתמה שהרי שועל קינן בלפת ושקלוהו ומצאו בו ששים ליטרין בליטרא של צפורי תניא אמר [17]רב יוסף מעשה בשיחין באחד שהניח לו אביו שלשה בדי חרדל ונפשח אחד מהן ונמצאו בו תשעה קבין חרדל ועציו סיככו בו סוכת יוצרין: אמר ר"ש בן [א] תחליפא קלח של כרוב הניח לנו אבא והיינו עולים ויורדים בו בסולם [18]ודם ענב תשתה חמר אמרו לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה יש בו צער לבצור ולדרוך העולם הבא מביא ענוה אחת בקרון או בספינה ומניחה בזוית ביתו ומספק הימנה כפטום גדול ועציו מסיקין תחת התבשיל ואין לך כל ענבה וענבה שאין בה שלשים גרבי יין שנא' ודם ענב תשתה חמר אל תקרי חמר אלא חומר כי אתא רב דימי אמר מאי דכתיב [19]אוסרי לגפן עירה אין לך כל גפן וגפן שבא"י שאין צריך עיר אחת לבצור [20]ולשורקה בני אתונו אין לך כל אילן סרק שבא"י שאינו מוציא משוי שתי אתונות ושמא תאמר אין בו יין ת"ל [21]כבס ביין לבושו ושמא תאמר אינו אדום [22]ת"ל ודם ענב תשתה חמר ושמא תאמר אינו מרוה ת"ל סותה ושמא תאמר אין בו טעם ת"ל [23]חכלילי עינים מיין כל חיך שטועמו אומר לי לי ושמא תאמר לנערים יפה ולזקנים אינו יפה ת"ל ולבן שנים מחלב אל תיקרי לבן שינים אלא לבן שנים [24]פשטיה דקרא במאי כתיב כי אתא רב דימי אמר אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבונו של עולם רמוז בעיניך דבסים מחמרא ואחוי לי שיניך דבסים מחלבא מסייע ליה לר' יוחנן דאמר ר' יוחנן טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב שנאמר ולבן שנים מחלב אל תקרי לבן שינים אלא לבון שינים רב חייא בר אדא מקרי דרדקי דר"ל הוה איפגר תלתא יומי ולא אתא כי אתא א"ל אמאי איפגרת א"ל דלית אחת הניח לי אבא ובצרתי ממנה יום ראשון ג' מאות אשכולות אשכול לגרב יום שני בצרתי ג' מאות אשכולות שתי אשכולות לגרב יום שלישי בצרתי ממנה ג' מאות אשכולות שלש אשכולות לגרב והפקרתי יותר מחציה א"ל אי לאו דאיפגרת הוה עבדא טפי רמי בר יחזקאל איקלע לבני ברק חזנהו להנהו עיזי דקאכלן תותי תאיני וקנטיף דובשא מתאיני וחלבא טייף מנייהו ומיערב בהדי הדדי אמר היינו זבת חלב ודבש א"ר יעקב בן דוסתאי מלוד לאונו שלשה מילין פעם אחת קדמתי בנשף והלכתי עד קרסולי בדבש של תאינים [25]אמר ר"ל לדידי חזי לי זבת חלב ודבש של צפורי והוי שיתסר מילין אשיתסר מילין [26]אמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי זבת חלב ודבש של כל ארץ ישראל

והויא

גליון הש"ם

תוס' ד"ה בלבושיהן יבו' בלבושיהן מחיים. ובירושלמי שם אמר על הא דרבי אמר לא כמו דבר נפ מחיל הוא אמי ורבנן אמרי כמו דבר נפ מחיל הוא אמי מבואר דפליגי בזה רבי ורבנן דעומדין בלבושיהן שנקברו. ע"ש:

הגהות הגר"א

[א] נפ' אריס בן תחליפת. ע"ל תלפתא:

לעזי רש"י

טרילי"ה [טריל"א]. גפן מוגבה על כלונסאות.

מוסף רש"י

לא ניחא למרייהו דאמרת להו הכי. אין הקב"ה רוצה שתהא דן את ישראל כל כך לכף חובה (שהדרין קיא:). יהי פיסת בר. משמע גלוסקאות שתהנות ממין פס יד ומשמע כלי מילת, כמו כתונת פסים. כר, כמו (בראשית מג) לשבור כר, ולענין כלי מילת, כר נקי, כמו (שה"ש ו) גרה כחמה (שבת לא:). קלח של כרוב. שכריב של תרן ישראל היה גדול כאילן (ביצה ג:). זבת חלב ודבש. העדים מוכלין תאנים והדבש טוטף מהן יהחלב זב מן הענים ונעשים כמין נחל (מגילה ו:). שיתסר מילין. ששה עשר מיל. ד' פרסאות (שם). לדידי חזי לי זבת חלב ודבש של כל ארץ ישראל. בכל מקום שהוא שם יום כאת לגרפו יחד הוי מתבי כוכי עד מקרא דחולבקר, שם מקום (שם). לגרי הגה' שם.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com